

Olimpik Değerler Bilgi Testinin Geliştirilmesi: Ortaokul 5. Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*

Hülya ÜNLÜ¹ , Dilşad MİRZEOĞLU^{2†} , F. Hülya AŞÇI^{3*}

¹ İstanbul Gedik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul.

² Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Sakarya.

³ Fenerbahçe Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul.

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 29.06.2022

Kabul Tarihi: 01.10.2022

DOI:10.25307/jssr.1137791

Online Yayın Tarihi: 31.12.2022

Öz

Bu çalışmada, ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin olimpiik değerler ile ilgili bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik test geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya İstanbul'da bulunan beş farklı ortaokulda öğrenim gören 176 kız ($X_{yaş}= 11,72$, $S= 0,83$), 144 erkek ($X_{yaş}= 11,50$, $S= 0,7$) olmak üzere 320 öğrenci katılmıştır. Olimpiik Değerler Bilgi Testi geliştirme kapsamında 12 kazanıma ilişkin 6 konu bilgisinin ölçülmesi hedeflenmiştir. Bu yönde bir belirtke tablosu ve belirtke tablosunda yer alan kazanım ve konuları ölçmek amacıyla 80 soruluk çoktan seçmeli denemelik test hazırlanmış ve yedi uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşlerinin uyumluluğu Miles ve Huberman'ın görüş birliği-görüş ayrılığı formülü ile hesaplanmış ve uzmanlar arası uyum % 83,4 olarak bulunmuştur. Hazırlanan 80 soruluk denemelik test formu beden eğitimi ve spor derslerinde öğrencilere uygulanmıştır. Elde edilen verilere dayalı olarak madde analizleri yapılmıştır. Testin güvenilirliği Kuder- Richard 20 formülü ile hesaplanmıştır. Analizler sonucunda belirtke tablosunda yer alan her bir kazanımı yoklayan en yüksek madde ayırt edicilik gücüne ($> 0,39$) ve orta güçlüğü (0,40-0,60) sahip 26 madde nihai test için belirlenmiştir. Olimpiik değerler hakkında bilgi düzeyini ölçmek için oluşturulan 26 maddelik bilgi testinin aritmetik ortalaması 15,81, ortalama güçlüğü 0,61 ve testin standart sapması 6,02 olarak hesaplanmıştır. Bilgi testi için hesaplanan KR-20 güvenilirlik katsayısı ise 0,87 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak, geliştirilen bilgi testinin beşinci sınıf öğrencilerinin olimpiik değerler ile ilgili bilgi düzeyini belirlemede geçerli ve güvenilir olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Olimpiik Değerler, Toplumsal Değerler, Olimpiik Değerler Eğitimi Programı, Bilgi Testi, Olimpiik Değer Eğitimi

Development of Olympic Values Knowledge Test: A Study on Secondary School 5th Grade Students

Abstract

This study aimed to develop a test to determine the knowledge levels of secondary school 5th grade students about Olympic values. 320 students, 176 girls ($M_{age}= 11.72$, $S= 0.83$), 144 boys ($M_{age}= 11.50$, $S= 0.7$) from five different secondary schools in Istanbul, participated in this study. The Olympic Values Knowledge Test was aimed to measure the knowledge of 6 subjects related to 12 learning outcomes. The table of specifications and an 80 multiple-choice questions test were prepared in order to measure the achievements and topics in the table of specifications. The trial test form was presented to the opinion of seven experts. The agreement of expert opinions was calculated by the Miles and Huberman consensus-disagreement formula. The agreement among experts was 83.4%. The 80-questions test form prepared was applied to the students in physical education and sports classes. Item analyzes were made based on the data obtained. The reliability of the test was calculated by using Kuder-Richard 20 formula. As a result of the analysis, 26 items with the highest item discrimination power (> 0.39) and medium difficulty (0.40-0.60) were determined for the final test, which examined each outcome in the table of specifications. The arithmetic means of the 26-item knowledge test, was 15.81, mean difficulty was 0.61, and standard deviation of the test was 6.02. The KR-20 reliability coefficient calculated for the knowledge test was found to be 0.87. It can be concluded that knowledge test was valid and reliable in determining the knowledge level of fifth grade students about Olympic values.

Keywords: Olympic Values, Social Values, Olympic Values Education Programme, Knowledge Test, Olympic Value Education

***Yazar Notu:** Bu çalışma, Hülya Ünlü'nün "Olimpiik Değerler Eğitim Programına Dayalı İşlenen Beden Eğitimi Derslerinin Psikolojik, Bilişsel ve Değer Kazanımına Etkisi: Ortaokul Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma" başlıklı Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde hazırlanan doktora tezinden üretilmiştir.

†**Sorumlu Yazar:** Hülya ÜNLÜ, İstanbul Gedik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi; İstanbul. E-posta: hulu.unlu@gmail.com

GİRİŞ

Değerler, insanların hayatlarında kılavuzluk eden hedeflerdir (Scwartz, 1992). Kızılçelik ve Erjem'e (1996) göre değerler; toplumun birliğini ve sürekliliğini sağlayan temel inanç ve ilkelerdir. Aynı zamanda yapılan davranışın ya da ortaya konulan eylemin iyi olup olmadığını belirleyen, davranışları yargılamamıza olanak tanıyan ve insanın amaçlarına uygun tarzda kendini tanımlamasına ve gerçekleştirmesine yardımcı olan standartlardır. Başka bir deyişle, değerlerin bir kişi ya da topluluğun ideal kabul ettiği var olma ya da hareket tarzı ve nitelikleri, davranışları istek ve niyetlerini değerlendiren ölçütler olduğu söylenebilir (Kolaç, 2010; Kuçuradi, 1995).

Her toplumun kendisine özgü kültürü ve o kültürü ile bağdaştırdığı değerleri vardır (Güngör, 2010; Nişancı, 2012). Tozlu (1992) bir taraftan toplumların sahip olduğu değerlerin toplumları birbirinden ayırttığını belirtirken, diğer taraftan da evrensel olarak kabul edilen değerlerin (saygı, hoşgörü, dostluk gibi) tüm insanlığı bir arada tutan birleştirici bir özelliği olduğunu vurgulamıştır. Toplumsallaşma ve toplumla uyumlu yaşamayı beraberinde getiren değerler, insana özgü nitelikler taşır ve insanların zaman içerisinde kendisini gerçekleştirmesine yardımcı olur (Erdem, 2003; Kızılçelik ve Ertem, 1994). İnsanın kişiliğinin ve karakterinin bir parçası olarak görülen değerler, daha çok sosyalleşme sürecinde ve bireylerin birbirlerinden etkilenecekleri ortamlarda yani yaşamın her alanında öğrenilmektedir (Aydın ve Güler, 2014).

Değerlerin öğretilmesini ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlayan ortamlardan biri de spordur. Spor ortamı ortaya koyduğu sosyal etkileşim ile değerler eğitiminin gerçekleştirebileceği, toplumsal uyum ve toplumun devamlılığının sağlanması sürecinde önemli bir alandır. Spor bulunduğu ortam gereği bireye hem kendi yeteneklerini hem de başkalarının yeteneklerini keşfetmesi için eşit koşullar sağlayan bir durum yaratır. Bunun yanı sıra başkalarını takdir etmeyi, yarışmayı, yenilginin kabulünü ve zamanı iyi kullanmayı öğrenebileceği ortam sağlamaktadır (Öztürk, 1998). İyi planlanan ve yönetilen bir spor aktivitesi veya eğitsel oyun ile bireyler saygılı olmayı, arkadaşlığı, hakkını savunmayı, iş birliğini, yardımseverliği, empatik davranmayı, kazanma ve kaybetme durumları ile baş edebilmeyi, duygularını kontrol edebilmeyi ve buna benzer birçok sosyal ve ahlaki davranışları öğrenir (Öztürk Kunter ve Kunter, 2012; Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, 2004).

Modern olimpiyatların kurucusu Fransız Pierre de Coubertin beden eğitimi ve sporu, insan ırkını eğitim, sosyal ve ahlaki yönden geliştirebilecek en önemli araç olarak görmüş ve savunmuştur (Özbey, 2017). Coubertin'in ortaya koyduğu bu düşünce ile Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC-UOK), sporun barış, bütüncül eğitim ve sosyal kalkınma gibi olumlu sonuçları ortaya çıkaran bir eğitim ve iletişim aracı olarak benzersiz potansiyeli olduğunu kabul etmiş ve bunun sağladığı sosyal sorumluluğu göz önünde bulundurarak, Olimpik Hareketin temelini oluşturan değerleri (arkadaşlık, mükemmellik ve saygı) iletmek için Olimpik Değerler Eğitim Programı (OVEP-ODEP) ile spora odaklanmıştır (OVEP Progress Report, 2012). Sporu kültür ve eğitim ile bir araya getiren bu program; insanlığı ileriye taşıması, uyumlu gelişimi ve barışçıl bir toplumu teşvik etmek için gerekli olduğunu düşündüğü üç temel değere; "Mükemmellik, Arkadaşlık ve Saygı"ya odaklanmakta (The Fundamentals of Olympic Values Education, 2016) ve gençlerin yaşamsal/toplumsal değerleri öğrenmelerini sağlamaya çalışmaktadır (International Olympic Committee, 2019).

Uluslararası Olimpiyat Komitesi Olimpik Değerler Eğitim Programı ile geliştirmekte olan ülkelerdeki çocuklar ve gençler için olimpik eğitim programlarını düzenlemeyi ve uygulamayı amaçlamaktadır. Hayat boyu öğrenmeyi, eğitimi kavramsallaştırmayı ve değer temelli gelişimi destekleyen program, gelişen becerilerin yaşam boyu kullanılmasını ve günlük yaşama aktarılmasına odaklanmıştır (International Olympic Committee, 2019). Uluslararası Olimpiyat Komitesinin ortaya koyduğu, uygulama ve eğitim girişim örneklerinin bulunduğu ODEP eğitim materyali bu konuda bize yol göstermektedir. Tüm ülkeleri bu yönde programlar ortaya koymalarına ve eğitim vermeye teşvik etmenin yanı sıra Olimpiyat oyunlarına ev sahipliği yapmış ve yapacak olan şehirlere/ülkelere zorunlu olarak bir program ortaya koymalarına yönlendirmiştir (International Olympic Committee, 2015).

IOC'nin 2005 yılında hazırlamış olduğu ODEP 2008 yılında son halini almış ve pilot projeler ile başta geliştirmekte olan bölgelerde uygulanmaya başlamıştır (OVEP Progress Report: 2005-2010, 2011). Şu ana kadar IOC'nin desteği ve bilgisi ile ODEP ve Olimpik Eğitim ile ilgili 21 proje gerçekleştirilmiştir (International Olympic Committee, 2021-a). Dünya çapında farklı türlerde eğitim girişimlerinin ortaya konulduğu ve Olimpik değerlerden ilham alan projeler ilk başta üç kıtada (Afrika, Asya, Okyanusya) uygulanan programlar, Olimpiyat Oyunlarını düzenleyen ülkelerdeki Olimpik Eğitim Programları aracılığı ile de diğer kıtalarda 8-18 yaş arasını hedef alarak uygulanmıştır (Güzel, 2011; International Olympic Committee, 2021-a). Örneğin Sidney 2000 Olimpiyat Oyunları kapsamında “aspire (istemek/arzulamak)” adıyla değerleri özetlemiş ve 200'den fazla eğitim materyali geliştirerek okullara ulaşmaya çalışmıştır (Güzel, 2011; International Olympic Committee, 2021-d). Pekin 2008 Olimpiyat Oyunları kapsamında yaklaşık 40.000 okula olimpik değerler eğitim programını uygulamıştır (Güzel, 2011; OVEP Progress Report: 2005-2010, 2011). Vancouver 2010 Olimpiyat Oyunlarında ise, oyunlara hazırlık sürecinde eğitim konusunda hazırladıkları OVEP ile 2.100 okula ulaşılmıştır. 2012 Londra Olimpiyat Oyunları hazırlık sürecinde ve oyunlardan sonra devam eden program ile beden dengesi, istek ve azim, harcanan enerjinin verdiği keyif, ahlaki değerlere saygı, sporun ayrımcılık olmaksızın yapılması, arkadaşılığın değeri, yalnızlık ve adil oyun gibi Olimpik İdeallerle eğitileceği planlanmıştır (OVEP Progress Report: 2005-2010, 2011; Ünlü, 2015).

ODEP Dominik projesi, Olimpiyat Oyunları kapsamında dışında 2007 yılında gerçekleştirilen program örneklerinden biridir. 9-12 yaş arası çocuklar için iki hafta süreli olarak planlanmıştır. Projede gençler arasındaki şiddetin artmasıyla mücadeleye yardımcı olmak için Olimpik Değerleri yaymak amaçlanmıştır. İki hafta süren program Milli Eğitim Bakanlığı'nın Gençlik Geliştirme birimi ile ortaklaşa yürütülmüş ve 40 yerel topluluk projeye dahil edilmiştir. Olimpik değerler öğretimi kamp boyunca düzenlenen etkinliklere entegre edilmiş, öncesinde de eğitmenlere eğitim verilmiştir (International Olympic Committee, 2021-b). Türkiye Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim programı 9-11 yaş grubu için (4. ve 5. sınıf öğrencileri için) görsel ve işitsel bir sunum ve eğitici bir web sitesi içeren çok aktiviteli bir programdır. OLİ adında program için özel hazırlanmış bir maskot ile sunumlar sırasında katılımcılarla etkileşim içerisinde olarak Olimpizm ilkelerini ve değerlerini öğretmek için okullarda veya Olimpiyat Evi'ni ziyaret eden gruplara 45 dakikalık bir gösteri ortaya konulur (International Olympic Committee, 2021-c; Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, 2020). IOC bilgisi ve desteği ile gerçekleştirilen projelerin ülkelerin eğitim programlarına da entegre edildiği görülmektedir (Ünlü, 2015). Ülkemizde de benzer şekilde yürütülen “Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim”

programının yanı sıra ilk ve ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programları incelendiğinde, 5. sınıf düzeyinde “Değerler ve Olimpik Kavramlar” ile ilgili içeriklerin olduğu görülmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018).

Gerek yukarıda anlatılan olimpik değerlerin kazandırılmasına yönelik yapılan projelerde gerekse alan yazında yer alan çalışmalarda (Binder, 2012; Šukys ve Majauskienė, 2014) eğitimlerin öncesi ve/veya sonrasında katılımcıların Olimpik Değerler ve Olimpizm ile ilgili bilgilerindeki değişimin işlenmediği ve buna yönelik bir ölçüm aracının kullanılmadığı görülmektedir. Olimpik Değerlerin yaygınlaştırılması için bu alanda yapılan proje ve eğitimlerin artması kadar önemli diğer bir nokta da projelere katılan bireylerin bu konuda ne kadar bilgi sahibi olduklarının belirlenmesidir. Katılımcıların bilgilerini ölçmek ve değerlendirmek amacı ile farklı ölçüm yolları bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi bilgi testleridir (Özgüven, 2020; Pişkin ve Öner, 1999; Tekin, 2004: 81-83; Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bilgi testleri katılımcıların başarısını ölçmek için tercih edilen ölçüm araçlarından biridir (Yazar ve Nakiboğlu, 2019). Alan yazında Olimpik Değerler ile ilgili bilgiyi doğrudan ölçen bir testin olmaması böyle bir ihtiyacın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bilgi/başarı testleri uygulanan programların veya eğitimlerin etkinliğini belirlenmesinin yanı sıra programlara katılan bireylerin edindikleri bilgi düzeylerinin belirlenmesinde önemli noktadadır. Buradan yola çıkarak alan yazındaki bu eksikliği gidermek adına bu çalışmanın amacı, 5. sınıf öğrencilerinin olimpik değerler ile ilgili bilgilerini ölçmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir olimpik değerler bilgi testi geliştirmektir.

METOT

Araştırma Grubu

Bu çalışmanın araştırma grubu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi içerisinde İstanbul ili Pendik ilçesinde beş farklı okulda 6. ve 7. sınıfta öğrenim gören, 10-13 yaş arası 320 öğrenciden oluşmaktadır (Tablo 1). Çalışma öncesi katılımcılara ve velilerine çalışmanın amacı hakkında bilgi verilmiş ve çalışmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Öğrencilerin 157’si (%49) 6. sınıfta, 163’ü (%51) 7. sınıfta eğitim görmektedir. Katılımcıların 176’sı kız ($X_{\text{yaş}} = 11,72$, $S = 0,83$), 144’ü erkek ($X_{\text{yaş}} = 11,50$, $S = 0,73$) öğrencilerden oluşmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Araştırma grubunun özellikleri

	Kız		Erkek		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
6. Sınıf	82	26	75	23	157	49
7. Sınıf	94	29	69	22	163	51
Toplam	176	55	144	45	320	100
Yas (Ort)	11.72		11.50		11.62	
S	0,83		0,73		0,79	

“Helsinki Deklarasyonu İlkeleri”ne uygun olarak yapılmış olan çalışmanın katılımcıları uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Çalışmada Olimpik Değerler Bilgi testi 5. sınıf

öğrencilerine yönelik geliştirilmiş olmasına karşın, çalışmanın örnekleme 5. sınıf öğrencileri yerine 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin dahil edilmiştir. Alan yazında bilgi testi geliştirmede denemelik test uygulamasının örneklem grubunun testin asıl örneklemini yansıttığının önem arz ettiği bu nedenle de bilgi testi içeriğinde yer alan konularla ilgili bilgi sahibi olmalarına vurgu yapılmaktadır, bu nedenle de test geliştirilen yaş grubundan bir üst kademedeki eğitim gören veya büyük kişiler üzerinde yapıldığı görülmektedir (Atılğan vd., 2018; Akbulut ve Çepni, 2013). Buradan yola çıkarak çalışma kapsamında Beden Eğitimi ve Spor dersinde “Değerler ve Olimpik Kavramlar” ile ilgili içerik beşinci sınıfta işlenmektedir. 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin bu konudaki kazanımlar ve içerik hakkında belli bir bilgi düzeyine sahip olmaları, 5. sınıfa yeni başlayan öğrencilerin bu konuları bilmedikleri ve/veya bir fikirlerinin olmadığı konu ile ilgili test uygulandığında soruları boş bırakma eğiliminde olabilecekleri gerekçeleri ile araştırma grubu 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden oluşturulmuştur.

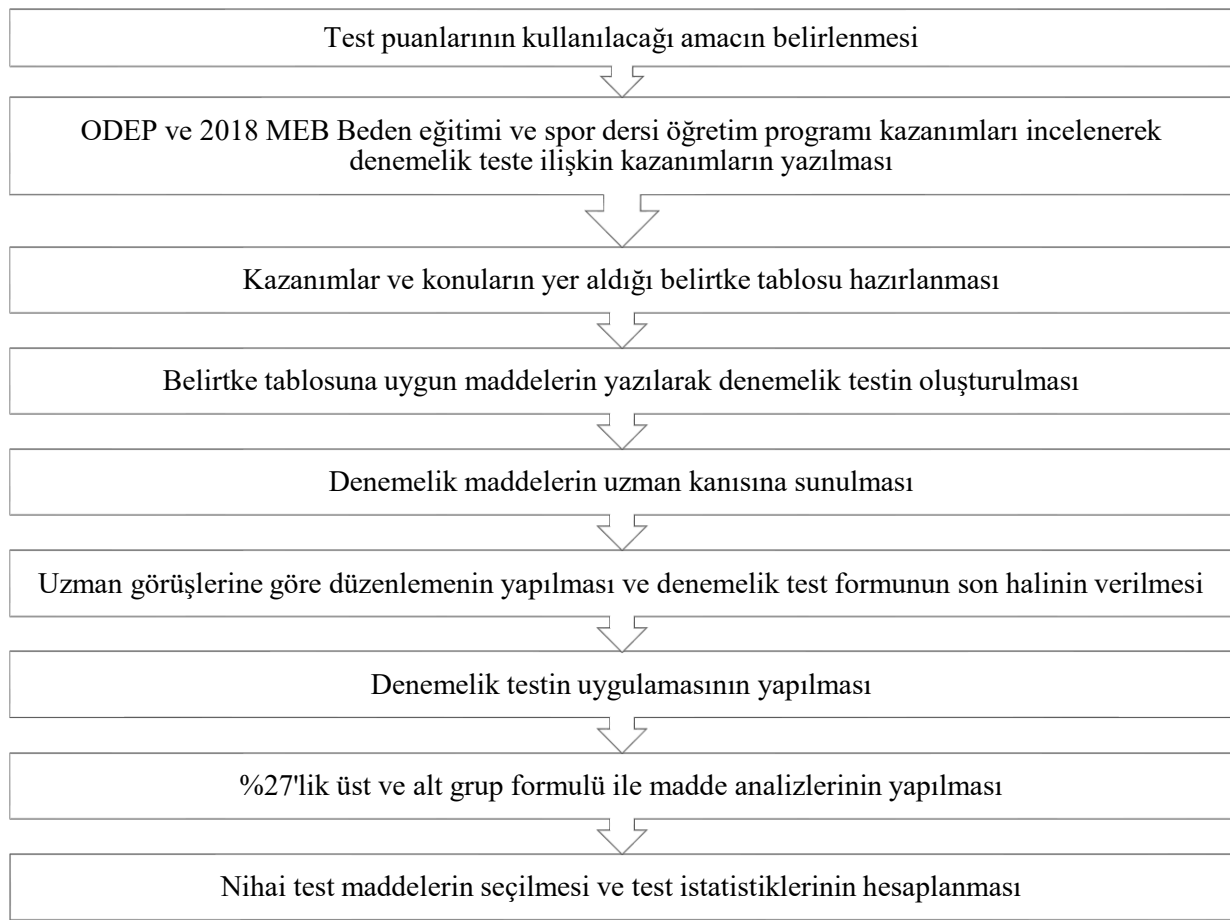
Araştırma Yayın Etiği

Bu çalışma için Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu’nun 19.12.2019 tarihli toplantısından, 240 sayılı etik izin alınmıştır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Bu çalışmada, 5. sınıf öğrencilerinin Olimpik Değerlere yönelik bilgilerinin ne seviyede olduğunu belirlemeye yönelik bir bilgi testi geliştirilmiştir. Hazırlanan test çoktan seçmeli bir test olup, çoktan seçmeli testlerin hazırlanma esasına uygun, üç seçenekli olarak geliştirilmiştir (Atılğan vd., 2018: 213). “Olimpik Değerler Bilgi Testi”nin geliştirilmesine yönelik izlenen aşamalar Şekil 1’de gösterilmiştir. Şekil 1’de görüldüğü gibi öğrencilerin Olimpik Değerler ile ilgili bilgi düzeylerini ölçmek için öncelikli olarak ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında 5. sınıfta yer alan ilgili kazanımlar ve ODEP incelenmiş ve bu sınıf düzeyine uygun kazanımlar araştırmacılar tarafından yazılarak, geliştirilen kazanımların ve konuların yer aldığı bir belirtke tablosu hazırlanmıştır (Tablo 2).

Atılğan vd. (2018) tarafından önerildiği gibi bilgi testinin geliştirilmesinin ilk aşaması dâhilinde ölçme konusu ve testin kapsamı içerisinde yer alan konular belirlenmiştir. Bilgi testleri geliştirilirken kapsam geçerliği belirlemeye yönelik birçok yöntem vardır. Bunlardan biri ve en yaygın olarak kullanılanı hazırlanan testin hedef davranış ve kazanımlarını içeren bir belirtke tablosunun hazırlanmasıdır. Bir diğeri de ölçmeye konu olan kapsam alanının ve maddelerin bir uzman heyetine sunulmasıdır (Atılğan vd., 2018: 282-283; Tekin, 2004: 96-97; Tekindal, 2016).

Şekil 1. Bilgi testinin geliştirilmesi için takip edilen adımlar

Kazanımların yazımında Bloom vd. (1956) yaptığı bilişsel alan taksonomisinde ortaya koyduğu sınıflandırmadan (bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez, değerlendirme) (Akt. Atılğan vd., 2018: 282) faydalanılmıştır. ODEP ve mevcut beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018) incelenmesinden sonra araştırmacılar tarafından sınıf düzeyi de göz önüne alınarak bilgi düzeyinden 7 ve kavrama düzeyinden 5, toplam 12 kazanım yazılmıştır. Teste ilişkin kazanımların yazımında, “Olimpik Değerler Eğitimi” ile ilgili alan yazın taranmış, IOC-UOK’nin değerler eğitiminde kaynak olarak kullanılmak üzere çıkardığı ODEP eğitim materyali ve 2018 Milli Eğitim Bakanlığı Beden Eğitimi ve Spor dersi öğretim programı “BE.5.2.3.5. Olimpik Kavramları Bilir” kazanımından yola çıkılarak belirlenmiştir. Çalışmada kazanımların yazımında görev alan bir araştırmacının (Milli Eğitim Bakanlığı, 2018) tarafından geliştirilen mevcut beden eğitimi ve spor dersi öğretim programını yazan uzmanlardan biri olması, ayrıca program geliştirme ve öğretim alan uzmanı olması yazılan kazanımların hem taksonomiye hem de sınıf düzeyine uygun olmasını sağlamıştır. Kazanımların yazımından sonra içerik (konular) belirlenmiştir.

Belirlenen konular ve kazanımlara ilişkin ilişkinin gösterildiği bir belirtke tablosu (Atılğan vd., 2018: 282-283; Baykul, 2015: 282) hazırlanmış ve hazırlanan belirtke tablosunda her bir kazanım için nihai testte kaç sorunun yer alacağı belirlenmiştir. Nihai testte toplam 26 sorunun yer alması planlanmıştır (Tablo 2). Daha sonra her bir konu/kazanım etkileşimi için belirlenen soru sayısının üç (3) katı kadar soru yazılarak denemelik test için soru hazırlanmıştır. “Olimpik Değerler Bilgi Testi” için seksen (80 soru) maddeden oluşan denemelik test formu “hazırlanmıştır.

Tablo 2. Belirtke tablosu

Kazanımlar	Konular						Toplam
	1. Olimpik oyunları ile ilgili kavramlar	2. Olimpik Hareket	3. Modern olimpiyat oyunları ve tarihi	4. Olimpik değerler (mükemmellik-arkadaşlık-saver)	5. Olimpik oyunlarının çeşitleri	6. Paralimpik oyunlar	
Paralimpik oyunların felsefesini açıklar						1	1
Olimpik değerleri meydana getiren öğeleri kavrar				4			4
Olimpik değerlerin anlamını açıklar				4			4
Olimpik sembollerinin anlamını açıklar	4						4
Olimpiyat felsefesini (olimpik hareket) açıklar		1					1
Paralimpik branşları sınıflar						1	1
Olimpik sporları sınıflar					1		1
Olimpik sporları söyler					1		1
Olimpik değerlerin anlamını/tanımını söyler				4			3
Olimpik sembolleri bilir	1						1
Modern olimpiyatların tarihini bilir			2				2
Olimpiyat oyunları ile ilgili kavramları bilir	2						2
TOPLAM	7	1	2	12	2	2	26

Bilgi testinin kapsam geçerliğini sağlamak için belirtke tablosunda belirlenen her konuyu içeren sorulara yer verilmiş ve testte kullanılan dilin öğrencilerin anlayabileceği şekilde mümkün olduğunca sade ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir. Oluşturulan 80 soruluk deneme testi uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman grubunu 5 ile 40 kişi arasında değişebileceği, fakat en az beş kişi olması öngörülmektedir (Yurdugül, 2005). Bu çalışmada hazırlanan soruların ilgili kazanımları ölçüp ölçmediğini (geçerlik) belirlemek amacıyla hazırlanan denemelik bilgi testi yedi uzmanın görüşüne sunulmuştur. Bu grup; bir ölçme ve değerlendirme uzmanı, bir program geliştirme ve öğretim uzmanı, dört olimpik değerler eğitimi alanında çalışmaları bulunan akademisyen ve bir Türkçe dil uzmanından oluşmaktadır. Uzmanlara gönderilmek üzere bir yargıcı formu hazırlanmıştır. Yargıcı formu ile hazırlanan soruların ve seçeneklerin ilgili konu ve kazanımları kapsayıp kapsamadığı, yapı olarak ilgili

yaş grubuna uygunluğu, her bir uzmanın alanıyla ilgili yanlış, eksik veya hatalı bilgilerin olup olmadığı, soru ve yanıtların birbiri ile uyumu, soruların açık ve anlaşılır olup olmadığı, bilimsel yönden bir yanlışın bulunup bulunmadığı, yanıt seçeneklerinin çeldirici olup olmama durumları hakkında (Baykul 2015: 289-311) görüş ve önerileri istenmiştir. Yargıcı formunda çalışmanın kapsamı, uzmanlardan beklenen katkı ile ilgili bir açıklama ve soruları değerlendirme şekilleri anlatılmıştır. Uzmanlardan gelen yargıcı formları incelenmiş, uzmanlar arasındaki uyum oranı Miles ve Huberman (1994) formülü (Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)) kullanılarak hesaplanmış ve uzmanların maddeleri değerlendirmelerinin %83,4 oranında uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Hazırlanan belirtke tablosu, yargıcı formların uzmanlarla paylaşılması ve Miles ve Huberman (1994) görüş birliği oranının ortaya konulması ile uzmanların görüş tutarlılığı sağlanmıştır.

Uzmanlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda gerekli düzeltme ve düzenlemeler yapılmış ve 80 soruluk denemelik test formu hazırlanmıştır. Denemelik test formunun hazırlanmasında, soruların zorluk derecesine ve aynı konunun arka arkaya gelmemesine dikkat edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Etik izni (19.12.2019-240 tarih ve sayılı) alınan çalışmada gerekli düzeltmeler yapıldığı bilgi testinin pilot uygulaması Covid-19 pandemi dönemine denk geldiğinden veriler çevrimiçi şekilde toplanmıştır. Test formu haline getirilen sorular 6. ve 7. sınıf düzeyinden öğrencilere 20 Eylül- 12 Aralık 2020 tarihleri arasında Google forms şeklinde hazırlanan denemelik test çevrimiçi platform olan Zoom programı ile işlenen Beden Eğitimi ve Spor dersinde ilk araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Çalışma grubu deneme testi soru sayısının dört katı olacak şekilde belirlenmiş ve 320 kişiye uygulanmıştır. Bu konuda alan yazın incelendiğinde test geliştirme süreçlerinde deneme testi uygulamasının 300-400 kişiden oluşması önerilmektedir (Atılgan vd., 2018: 285-286; Baykul, 2015: 318; Tekindal 2016). Öğrencilerin Zoom platformunda çevrimiçi yaptıkları Beden Eğitimi ve Spor derslerine katılarak öğrenci ve velilerine test ile ilgili gerekli bilgilendirme yapılmış, veli onamları alınmış ve testin bağlantısı paylaşılmıştır. Öğrencilerden tüm sorulara yanıt vermeleri istenmiş ve bunun için zaman kısıtlamasının olmadığı bilgisi verilmiştir. Testin uygulandığı gün derse katılamayan öğrenciler için aynı hafta içerisinde başka derslerinde test uygulaması yapılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen toplam öğrenci sayısı 610'dur. Testin cevaplanmasının gönüllülüğün esas alındığı bilgisi verilmiş, istemeyen öğrenciler çalışmaya katılmamıştır. Teknik aksaklıkların (internetin kopması, testin cevaplanmasına olanak sağlamayan ekipman vs.) da etkisi ile çalışmaya katılamayan öğrencilerin olması ile araştırma kapsamında testi 340 öğrenci cevaplamıştır. 20 öğrencinin cevapları hatalı olduğundan çalışma kapsamı dışında bırakılmış ve 320 öğrencinin verileri analiz kapsamına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada denemelik testten elde edilen verilerin madde istatistikleri ve test istatistikleri Microsoft Excel programı kullanılarak hesaplanmıştır. Testin üç seçenekli soruları programa aktarılmış, öğrencilerin cevapları doğru ise bir (1), yanlış ve boş ise sıfır (0) şeklinde puanlanarak kodlanmıştır.

Excel programı kullanılarak her bir maddenin tek tek madde güçlük indeksleri ve madde ayırt edicilik gücü indeksleri hesaplanmıştır. Ayrıca testin ortalaması, standart sapması, testin ortalama güçlüğü ve Kuder-Richardson 20 güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. İki değerli/puanlamalı (0 ve 1 puanlama ile) testlerde güvenirlik analizi için Kuder-Richardson-20 (KR-20) analiz kullanılırken, çok değerli (1, 2, 3, 4, 5) testlerde Cronbach alfa güvenirlik analizi yapılabilmektedir (Bademci, 2017). Geliştirilen bilgi testi için verilen cevapların iki değerli/puanlamalı (0, 1) olmasından dolayı güvenirlik analizinde Kuder-Richardson 20 (KR-20) güvenirlik katsayısı kullanılmıştır.

Testin güvenirlik hesaplamaları ve madde analizleri yapılarak madde seçiminin yapılabilmesi için basit analiz ve madde seçenekleri analizi yapılmıştır. Bu analiz yöntemleri ile öğrencilerin vermiş oldukları cevap sayıları ile puanları bulunur ve aldıkları test puanlarının en yüksek puandan en düşük puana doğru sıraya konulur. Test puanları en yüksek alan %27'si (üst grup) ile en düşük alan %27'si (alt grup) alınarak, ortada kalan %46'sı ise analiz dışında tutulur (Baykul, 2015: 319-320; Turgut ve Baykul, 2015: 229-230). Bu yöntem ile çalışma verileri ile hazırlanan matris tablosuna %27'lik alt ve üst gruplar formülü uygulanmıştır (Atılğan vd., 2018: 288-291; Tekindal 2016). Katılımcılardan en iyi puana sahip %27'lik grup (86 kişi üst grup) ve en düşük puana sahip %27'lik grup (86 kişi alt grup) olarak belirlenmiş, arada kalan %46'lık grup çalışmanın hesaplamalarından çıkarılmıştır. Denemelik teste ait tüm analizler (her bir maddenin madde güçlük indeks (p) değeri, madde ayırt edicilik gücü indeks (r) değeri, çeldirici analizi değeri, testin ortalaması, standart sapması, testin ortalama güçlüğü ve Kuder Richardson-20 (KR-20) değeri) 172 katılımcı yanıtları üzerinden Microsoft Excel programı kullanılarak yapılmıştır.

BULGULAR

Toplam 80 sorudan oluşturulan denemelik test çalışma grubu ile paylaşılmış ve katılımcıların her soruya yanıt vermesi sağlanmıştır. Tablo 3'te, denemelik testte elde edilen veriler üzerinde yapılan madde istatistikleri görülmektedir.

Denemelik testin madde istatistiklerine bakıldığında, maddelerin ayırt edicilik indeksinin -0,30 ve 0,66 arasında; güçlük düzeylerinin ise 0,16 ve 0,85 arasında değiştiği görülmektedir. Üç seçenekli olarak hazırlanan testin çeldirici analizine bakıldığında, çeldiricilerin tercih edilme oranı 11 (%7) ile 111 (%61) arasında değişmekte olduğu görülmektedir (Tablo 3). Ayrıca denemelik teste cevap veren öğrencilerin aldıkları puanların test istatistikleri de hesaplanmış ve bu hesaplamalara göre bilgi testine ait aritmetik ortalama 44,77; standart sapması 13,06'dır. 80 maddelik deneme test formunun testin ortalama güçlüğü 0,56 ve Kuder – Richardson 20 (KR–20) güvenirlik katsayısı ise 0,91 olarak bulunmuştur.

Tablo 3. Denemelik testin madde analizleri

Maddeler	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırt Edicilik İndeksi	Seçeneklerin dağılımı (n / %)		
			A	B	C
1	0,42	0,27	80 (%46)	74 (%43)	18 (%11)
2	0,85	0,17	18 (%11)	144 (%83)	10 (%6)
3	0,38	0,15	62 (%36)	88 (%51)	22 (%13)
4	0,52	0,30	88 (%51)	14 (%8)	70 (%40)
5	0,49	0,35	71 (%41)	19 (%11)	82 (%48)
6	0,84	0,23	14 (%9)	145 (%84)	13 (%8)
7	0,45	0,09	45 (%26)	47 (%27)	80 (%47)
8	0,16	0,14	106 (%61)	38 (%22)	28 (%16)
9	0,80	0,35	24 (%14)	137 (%79)	11 (%7)
10	0,65	0,52	32 (%19)	28 (%16)	112 (%65)
11	0,23	-0,21	103 (%60)	41 (%24)	28 (%16)
12	0,70	0,45	23 (%14)	33 (%19)	116 (%67)
13	0,43	0,26	72 (%41)	21 (%12)	79 (%46)
14	0,20	0,07	33 (%19)	71 (%41)	68 (%39)
15	0,20	0,01	59 (%34)	78 (%45)	35 (%20)
16	0,76	0,38	127 (%73)	24 (%14)	21 (%12)
17	0,51	0,40	30 (%18)	55 (%32)	87 (%51)
18	0,56	0,23	38 (%22)	98 (%56)	36 (%21)
19	0,40	0,14	80 (%46)	24 (%14)	68 (%39)
20	0,73	0,51	124 (%72)	26 (%15)	22 (%13)
21	0,59	0,50	102 (%59)	30 (%17)	40 (%23)
22	0,49	0,27	83 (%48)	47 (%27)	42 (%24)
23	0,62	0,35	27 (%16)	103 (%60)	42 (%24)

Tablo 3. Denemelik testin madde analizleri (devamı)

Maddeler	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırt Edicilik İndeksi	Seçeneklerin dağılımı (n / %)		
			A	B	C
24	0,80	0,37	20 (%12)	137 (%79)	15 (%9)
25	0,65	0,44	107 (%62)	31 (%18)	34 (%20)
26	0,51	0,41	52 (%30)	33 (%19)	87 (%51)
27	0,67	0,56	114 (%66)	34 (%20)	24 (%14)
28	0,25	0,13	40 (%23)	111 (%64)	21 (%13)
29	0,51	0,37	29 (%17)	88 (%51)	55 (%32)
30	0,75	0,29	23 (%14)	126 (%73)	23 (%14)
31	0,41	0,12	52 (%30)	52 (%30)	68 (%40)
32	0,36	0,14	59 (%34)	38 (%22)	75 (%44)
33	0,40	0,10	80 (%47)	67 (%39)	25 (%15)
34	0,76	0,05	14 (%9)	118 (%68)	40 (%23)
35	0,70	0,45	120 (%69)	25 (%15)	27 (%16)
36	0,69	0,48	29 (%17)	119 (%69)	24 (%14)
37	0,58	0,45	93 (%54)	38 (%22)	41 (%24)
38	0,60	0,35	42 (%24)	106 (%61)	24 (%14)
39	0,57	0,58	46 (%27)	30 (%18)	96 (%56)
40	0,73	0,29	123 (%71)	26 (%15)	23 (%13)
41	0,53	0,45	90 (%52)	54 (%31)	28 (%16)
42	0,59	0,49	37 (%22)	33 (%19)	102 (%59)
43	0,45	0,42	71 (%41)	77 (%44)	24 (%14)
44	0,37	0,02	78 (%45)	66 (%38)	28 (%16)
45	0,37	0,00	63 (%36)	43 (%25)	66 (%39)
46	0,69	0,58	113 (%65)	33 (%19)	26 (%15)

Tablo 3. Denemelik testin madde analizleri (devamı)

Maddeler	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırt Edicilik İndeksi	Seçeneklerin dağılımı (n / %)		
			A	B	C
47	0,70	0,35	29 (%17)	47 (%27)	96 (%56)
48	0,68	-0,10	115 (%67)	31 (%18)	26 (%15)
49	0,52	0,47	88 (%51)	43 (%25)	41 (%24)
50	0,70	0,49	28 (%16)	121 (%69)	23 (%14)
51	0,60	0,53	106 (%61)	37 (%22)	29 (%17)
52	0,58	0,52	96 (%55)	33 (%19)	43 (%25)
53	0,20	-0,30	98 (%57)	33 (%19)	41 (%24)
54	0,60	0,48	26 (%15)	44 (%26)	102 (%59)
55	0,60	0,45	103 (%59)	40 (%23)	29 (%17)
56	0,57	0,53	36 (%21)	96 (%56)	40 (%23)
57	0,60	0,36	101 (%58)	24 (%14)	47 (%27)
58	0,38	0,29	83 (%48)	24 (%14)	65 (%38)
59	0,55	0,52	45 (%26)	34 (%20)	93 (%54)
60	0,69	0,55	21 (%13)	36 (%21)	115 (%66)
61	0,69	0,60	21 (%13)	31 (%18)	119 (%69)
62	0,62	0,66	30 (%18)	33 (%19)	109 (%63)
63	0,66	0,65	23 (%14)	36 (%21)	113 (%65)
64	0,72	0,43	120 (%69)	26 (%15)	26 (%15)
65	0,54	0,62	33 (%19)	48 (%28)	91 (%53)
66	0,64	0,53	36 (%21)	109 (%63)	27 (%16)
67	0,67	0,50	27 (%16)	29 (%17)	116 (%67)
68	0,70	0,40	122 (%70)	28 (%16)	22 (%13)
69	0,59	0,37	33 (%19)	106 (%61)	33 (%19)

Tablo 3. Denemelik testin madde analizleri (devamı)

Maddeler	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırt Edicilik İndeksi	Seçeneklerin dağılımı (n / %)		
			A	B	C
70	0,33	-0,13	66 (%39)	49 (%28)	57 (%33)
71	0,59	0,52	29 (%17)	43 (%25)	100 (%58)
72	0,52	0,36	41 (%24)	41 (%24)	90 (%52)
73	0,42	0,14	59 (%34)	71 (%41)	42 (%24)
74	0,60	0,51	103 (%60)	31 (%18)	38 (%22)
75	0,56	0,29	96 (%55)	39 (%23)	37 (%22)
76	0,58	0,62	35 (%20)	37 (%22)	100 (%58)
77	0,65	0,48	36 (%21)	110 (%64)	26 (%15)
78	0,56	0,40	33 (%19)	41 (%24)	98 (%57)
79	0,57	0,35	98 (%57)	54 (%31)	20 (%11)
80	0,66	0,40	110 (%63)	32 (%19)	30 (%18)

Yapılan hesaplamalar doğrultusunda madde seçme işlemi denemelik testte yer alan maddelerin her bir kazanımı yoklayan en yüksek madde ayırt edicilik gücüne sahip olan, orta güçlükte ve çeldiricileri iyi çalışan maddeler seçilerek nihai test oluşturulmuştur. Bir kazanım için birden fazla ayırt edicilik indeksi yeterli düzeyde madde olması durumunda madde güçlük indeksine bakılmış ve madde güçlüğü orta düzeyde (0,40-0,60) olan maddeler nihai test için belirlenmiştir. Nihai test için belirlenen maddelerin seçiminde orta güçlüğü sahip olmasına dikkat edilmiştir. Nihai teste alınan bazı maddelerin madde güçlük indeksinin $\geq 0,61$ olmasının sebebi ise kazanımda temsilen yer alan diğer maddelerin madde ayırt edicilik indeksinin $\leq 0,29$ olmasıdır. Ayırt edicilik indeksi 0,30-0,39 (küçük düzeltmelerle teste alınabilir) (Atılğan vd., 2018: 267-268; Tekindal 2016) arasında olan 4 maddeye (4., 5., 9. ve 23. madde) uzmanların yönlendirmesi ile gerekli olan düzeltme işlemleri yapılarak nihai teste alınmıştır. Seçeneklerin işlerliği için çeldirici analizi yapılmıştır ve çeldiricilerin tek bir seçeneğe yığılmadığı ve çeldiricilerin iyi çalıştığı görülen maddeler nihai teste alınması için belirlenmiştir. Belirtke tablosunda nihai testte yer alacak soru sayısı belirlenmiş olup her kazanımı ölçen soru sayısı da görülmektedir (Tablo 2). Denemelik test verilerine yapılan hesaplamalar doğrultusunda nihai testte olması planlanan ve belirtke tablosundaki her kazanımı yoklayan soruların yer aldığı, her bir sorunun 3 yanıt şikkından oluştuğu 26 çoktan seçmeli sorudan oluşan “Olimpik Değerler Bilgi Testi” (nihai test) oluşturulmuştur. Oluşturulan nihai teste ait madde analizleri ve test istatistikleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Nihai testin madde analizleri

Deneme Testi Madde no	Nihai Test Madde No	Madde Güçlük İndeksi	Madde Ayırt Edicilik Gücü	Madde Ss	Varyans	Madde Güvenirlik Katsayısı
9	1	0,80	0,35	0,40	0,16	0,14
12	2	0,70	0,45	0,46	0,21	0,21
80	3	0,66	0,40	0,47	0,22	0,19
51	4	0,60	0,53	0,49	0,24	0,26
21	5	0,59	0,50	0,49	0,24	0,25
67	6	0,67	0,50	0,47	0,22	0,24
4	7	0,52	0,30	0,50	0,23	0,15
46	8	0,69	0,58	0,46	0,22	0,27
23	9	0,62	0,35	0,49	0,24	0,17
63	10	0,66	0,65	0,47	0,22	0,31
10	11	0,65	0,52	0,48	0,23	0,25
37	12	0,58	0,45	0,49	0,24	0,22
26	13	0,51	0,41	0,50	0,25	0,20
39	14	0,57	0,58	0,50	0,25	0,29
65	15	0,54	0,62	0,50	0,25	0,31
25	16	0,65	0,44	0,48	0,23	0,21
42	17	0,59	0,49	0,49	0,24	0,24
71	18	0,59	0,52	0,49	0,24	0,26
54	19	0,60	0,48	0,49	0,24	0,23
36	20	0,69	0,48	0,46	0,21	0,22
74	21	0,60	0,51	0,49	0,24	0,25
17	22	0,51	0,40	0,50	0,25	0,20
59	23	0,55	0,52	0,50	0,25	0,26
5	24	0,49	0,35	0,50	0,25	0,17
55	25	0,60	0,45	0,49	0,24	0,22
76	26	0,58	0,62	0,49	0,24	0,30
Toplam		15,81	12,45	12,55	6,07	6,02
Testin Aritmetik Ortalaması		15,81	KR-20 Değeri		0,87	
Testin Ortalama Güçlüğü		0,61	Standart Sapma		6,02	

Denemelik testten istenilen özelliklere sahip seçilen soruların madde güçlük indeksleri ve madde ayırt edicilik gücü indekslerinin yanında madde standart sapmaları, madde varyansı ve madde güvenirlik katsayıları da hesaplanmış ve Tablo 4’te verilmiştir. Nihai testte denemelik testten seçilen maddeler konu ve kolaylık derecesine göre sıralanıp aynı konuyu içeren soruların art arda gelememesine özen gösterilerek sıralanmış (Baykul, 2015: 331) ve numaraları verilmiştir. Tablo 4’e göre; 26 maddelik Olimpik Değerler Bilgi Testinde (ODBT) yer alan maddelerin madde güçlük indekslerinin 0,49 ve üstü, testin ayırt edicilik gücü indeksleri 0,30-0,65 arasında, madde standart sapmalarının 0,40-0,50 arasında, maddelerin varyansının 0,16-0,25 arasında ve madde güvenirlik katsayısının 0,14-0,31 arasında olduğu görülmektedir. Test maddelerinin madde güvenirlik katsayısı toplamı 6,02, madde güçlük indeksi toplamı 15,81 olarak hesaplanmıştır. Testin aritmetik ortalamasının 15,81, testin standart sapmasının 6,02, testin ortalama güçlüğü 0,61 ve KR-20 güvenirlik katsayısının ise 0,87 olduğu belirlenmiştir. Çalışmada denemelik test ve nihai test istatistikleri incelendiğinde, denemelik testin aritmetik ortalaması 44,77, nihai testin 15,81 olduğu, denemelik testin standart sapması 13,06 iken nihai testin 6,02 olduğu belirlenmiştir. Geliştirilen

testin KR-20 güvenirlik katsayısına baktığımızda denemelik testin 0,91 olduğu, nihai testin 0,87 olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 5. Denemelik test ve nihai test özellikleri

	Denemelik Test (80 madde)	Nihai Test (26 madde)
Madde Güçlük İndeksi	0,56	0,61
Aritmetik Ortalaması	44,77	15,81
S	13,06	6,02
KR-20	0,91	0,87

TARTIŞMA VE SONUÇ

Değer eğitimi iyi vatandaş olmanın ve kültürel aktarımın önemli unsurlarından biri olarak görülebilir. Beden eğitimi ve sporu, insan ırkının eğitimi, sosyal ve ahlaki yönden geliştirebilecek önemli bir araç olarak gören Olimpik Değerler Eğitimi çocuk ve gençlere yönelmektedir. Bir bireyin hayatını iyi bir vatandaş olarak sürdürmesi, değerleri öğrenmesi ve içselleştirmesi bu yönde bir denge kurmasına bağlıdır. Bu dengeyi sağlamanın yolu çocuk ve genç yaşlarda toplumsal değerlere sahip olmalarından geçtiği düşünülmektedir. Bu nedenle çocuk ve gençler olimpik değerler ile ilgili bilgi sahibi olmadıkları. Bu gerekçelerden yola çıkarak bu çalışma ortaokul 5. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin olimpik değerlere ilişkin bilgi düzeylerini belirlemeye yönelik bilgi testi geliştirmek amacı ile yapılmıştır.

Çalışmada, yapılan analizler sonucundan Olimpik Değerler Bilgi Testi (ODBT) toplam 26 maddeden oluşmaktadır. Bilgi testlerinin önemli özellikleri arasında bilen ile bilmeyeni ayırt etmek bulunmaktadır. Bu özellik madde ayırt edicilik indeksi ile ortaya konulmaktadır (Baykul, 2015: 240-245; Turgut ve Baykul, 2015: 230-234). Ayırt edicilik indeksi 0,40'dan büyük olan maddelerin konuyu bilen öğrenci ile bilmeyen öğrenciyi ayırt edebilen maddeler olduğunu, 0,30-0,40 arasında ayırt ediciliğe sahip maddeler için ise kazanımı ölçen daha yüksek ayırt ediciliğe sahip madde yok ise ufak düzeltmelerle kullanılabileceği belirtilmektedir (Hasançebi vd., 2020; Tekindal, 2016). Çalışmada nihai teste alınan maddelerin ayırt edicilik indekslerine bakıldığında bir madde 0,30 ayırt edicilik indeksine, üç madde 0,35 ayırt edicilik indeksine ve diğer 22 madde 0,40 ve üzerinde ayırt ediciliğe sahip olduğu görülmektedir. Konuyu bilen ile bilmeyeni ayırt edebilen fakat madde ayırt edicilik indeksi 0,40'ın altında değere sahip maddeler (4 madde) için tekrar uzman görüşü alınarak yapısal düzeltmeler yapılmıştır. İki sorunun soru kalıbının daha anlaşılır olması sağlanırken diğer iki soruda seçenekler gözden geçirilmiş ve çeldiriciler üzerinde düzeltmeler yapılmıştır. Yapılan bu düzeltmelerle 26 sorudan oluşan nihai testteki soruların ayırt edicilik düzeylerinin yeterli olduğu ve konuyu bilen ile bilmeyeni ayırt edebilecek bir değere sahip olduğu görülmektedir.

Madde ayırt edicilik indekslerinin yanı sıra, çalışmada her bir maddenin güçlük indeksi de hesaplanmıştır. Elde edilen madde güçlük indeks değerlerinin 0,49 ve üstünde olduğu ve testin ortalama güçlüğü ise 0,61 olduğu görülmektedir. Bilgi testlerinde testin ortalama

güçlüğünün 0.40-0.60 arasında olması tercih edilir (Atılğan vd., 2018: 263-264; Baykul, 2015: 240-245). 0.40-0.60 arası güçlüğe sahip bilgi testlerin orta güçlüğe sahip olduğunu ve bir testin orta güçlüğe sahip bir test olması da testin güvenilirliğini artırıcı bir unsur olduğu söylenebilir (Atılğan vd., 2018: 263-264; Kasap vd., 2018: 226-228). Hasançebi vd.'ne (2020) göre, geliştirilen bilgi testlerinin içerisinde kolay, orta ve zor maddelerin yer alması gerektiğini ve testin ortalama güçlüğünün ise orta güçlük derecesine sahip olmasına vurgu yapmaktadır. Nihai teste alınan 26 maddenin madde güçlük indekslerine bakıldığında Hasançebi vd.'nin (2020) belirttiği gibi kolay, orta ve zor maddelerin yer aldığı ve testin orta güçlüğe sahip olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre ODBT orta güçlükte ve güvenilir bir test olduğu söylenebilir.

Çalışmada madde seçiminde dikkate alınan bir unsur da çeldirici analizidir. Çeldirici analizi güçlük ve ayırt edicilik indeksinden sonra madde analizi için gerekli bir analiz yöntemidir. Bu analiz verileri incelendiğinde üç seçenekli olarak planlanan bilgi testinin çeldiricilerinin bazı sorular (2, 6, 16, 20, 24, 34, 40, 50, 60, 64 ve 68. sorular) için iyi çalışmadığı bu soruların madde ayırt edicilik ve güçlük indekslerinin de düşük olduğu ve birbirini etkileyen bir durum ortaya koyduğu görülmektedir. Thissen vd. (1989) çeldiricilerin ve doğru cevabın, maddeyi oluşturan yapı taşlarından olduğunu dolayısıyla, madde analizinin de bir parçası olduğunu belirtmişlerdir (Akt. Hasançebi vd., 2020). Üç seçenekli olarak planlanan bilgi testinde nihai teste alınan 26 maddenin çeldiricilerinin iyi işlediği, katılımcı cevaplarının tek bir çeldiricide yoğunlaşmadığı, çeldirici seçenekler arasında orantılı olarak dağılım gösterdiği görülmektedir.

Madde güvenilirlik katsayısı yüksek olan maddelerle oluşturulan testin güvenilirliği de artıracığından, teste madde seçerken madde ayırt ediciliği ve madde standart sapması, başka bir deyişle madde güvenilirlik katsayısı yüksek maddeler seçilmeye çalışılmıştır. Testin güvenilirlik katsayısı olan KR-20 değeri 0,87 olarak bulunmuştur. KR-20 değeri >0,70 ise testin iç tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir (Şahin, 2013). Nihai testte yapılan tüm bu istatistiksel analizler testin güvenilirliğini artırıcı unsurlardandır (Kuder ve Richardson, 1937; Tekindal, 2016). KR-20 değeri 0,87 olarak hesaplanan bilgi testinin güvenilirlik değerinin oldukça yüksek olduğu ve ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin Olimpik değerler ile ilgili bilgi düzeylerini ortaya koyan güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak çalışmada test geliştirme tekniklerine uygun olarak oluşturulan ODBT'nin, ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin olimpik değerler bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik orta güçlüğe sahip bir test olduğu, bilenle bilmeyeni yeterince ayırt edebilen özellikte, 3 seçenekli çoktan seçmeli bir test olup, geçerli ve güvenilir bir test olduğu söylenebilir. Dolayısıyla, bu test 5. sınıf öğrencilerin olimpik ve toplumsal değerler ile ilgili bilgi düzeylerini tespit etmeye yönelik kullanılabilir bir ölçme aracıdır.

Geliştirilen bilgi testi Olimpik Değerler için hazırlanan belirtke tablosundaki kazanımlar ve içerik (konular) ilişkisini temel alan, üç seçenekli bir testtir. Test çeldirici işlerliği bakımından oldukça geçerli bir bilgi testidir. Üç seçenek olarak planlanmış olan testin daha sonra araştırmacılar tarafından geliştirilip dört seçenekli olarak planlanması önerilmektedir. Çalışmada yer alan kazanımların oluşturulması süreci, testin kapsam geçerliğinin sağlanması

ve madde analizlerinin yapılması süreçleri, benzer çalışmaların farklı sınıf düzeylerinde de planlanması ve yapılması aşamasında başka çalışmalara da yardımcı olacağı düşünülmektedir.

ODBT'nin, katılımcıların zihinsel ve bedensel olarak hazır oldukları bir zamanda, uygun ve rahat bir ortamda yapılması önem arz etmektedir. Aynı zamanda testin sağlıklı ilerlemesi için yanıtlanmasında herhangi bir yönlendirmenin olmaması gerekmektedir. Baştan savma yanıtlar olmaması için testi uygulayan kişi, katılımcılara gerekli açıklamaları yapmalıdır. Testin ortaokul 5. sınıf öğrencileri için geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Bununla beraber farklı sınıf ve yaş grupları için yeni geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır.

Çalışmanın ön uygulaması, 320 kişilik öğrenci grubuna uygulanmıştır. Farklı ortamlarda farklı zamanlarda ve farklı katılımcı gruplarıyla yapılacak diğer çalışmalarla geçerlilik ve güvenilirliğin denenmesi, bulguların farklı grupların bulgularıyla desteklenmesini mümkün kılacağından daha tatmin edici sonuçlara ulaşmada yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Çıkar Çatışması: Çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırmanın Dizaynı-HU, DM, HA; Verilerin Toplanması-HU, İstatistiksel Analiz-HU, DM; Makalenin Hazırlanması-HU, DM, HA; DM, doktora tezinden üretilen bu çalışmada uzman araştırmacı olarak yol göstermiştir ve etik kurul onayında araştırmacı olarak onaylanmıştır.

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler

Kurul Adı: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurulu

Tarih: 19.12.2019

Sayı No: 240

KAYNAKLAR

- Akbulut, H. İ., ve Çepni, S. (2013). Bir üniteye yönelik başarı testi nasıl geliştirilir?: İlköğretim 7. sınıf kuvvet ve hareket ünitesi. *Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 18-44.
- Aydın, M. Z., ve Gürler, Ş. A. (2014). *Okulda değerler eğitimi (4. baskı)*. Nobel Yayıncılık.
- Atılğan, H., Kan, A., ve Aydın, B. (2018). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme (11. baskı)*. Anı Yayıncılık.
- Bademci, V. (2017). Ölçme ve araştırma yöntem biliminde çağdaş gelişmeler ve yeni standartlar 2: Geçerlikte üçleme (kapsam, ölçüt ilişkili ve yapı geçerlikleri) öğretisinin reddi ve geçerlik kanıtının kaynakları. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 81-97.
- Baykul, Y. (2015). *Eğitimde ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulaması (3. Basım)*. Pegem Akademi.
- Binder, D. L. (2012). Olympic values education: Evolution of a pedagogy. *Educational Review*, 64(3), 275-302. <https://doi.org/10.1080/00131911.2012.676539>
- Erdem, A. R. (2003). Üniversite kültüründe önemli bir unsur: değerler. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(4), 55-72.
- Güngör, E. (2010). *Değerler psikolojisi üzerinde araştırmalar*. Ötüken Yayınları.
- Güzel, P. (2011). *Herkes için spor anlayışı çerçevesinde olimpik dayanışma programlarının uygulamaları ve olimpik değerlerin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Bolu.
- Hasançebi, B., Terzi, Y., ve Küçük, Z. (2020). Madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik indeksine dayalı çeldirici analizi. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 224-240. <https://doi.org/10.17714/gumusfenbil.615465>
- International Olympic Committee, (2015, Nisan 09). *Candidature Questionnaire Olympic Games 2024*. https://stillmed.olympic.org/Documents/Host_city_elections/Candidature_Questionnaire_Olympic_Games_2024.pdf.
- International Olympic Committee, (2019, Nisan 03). *Olympic Values and Education Program*. <https://www.olympic.org/olympic-values-and-education-program/about-ovep>.
- International Olympic Committee, (2021-a, Mart 03). *Olympic Values and Education Program Past Initiatives*. <https://olympics.com/ioc/education/olympic-values-and-education-program/past-initiatives>.
- International Olympic Committee, (2021-b, Mart 03). *Olympic Values and Education Program Past Initiatives Dominik*. <https://olympics.com/ioc/education/olympic-values-and-education-program/past-initiatives/dominique-olympic-values-and-culture-summer-camp>.
- International Olympic Committee, (2021-c, Mart 03). *Olympic Values and Education Program Past Initiatives Turkey*. <https://olympics.com/ioc/education/olympic-values-and-education-program/past-initiatives/turkey-sports-culture-and-olympic-education-programme>.
- International Olympic Committee, (2021-d, Mart 03). *Olympic Values and Education Program Past Initiatives Australia*. <https://olympics.com/ioc/education/olympic-values-and-education-program/past-initiatives/australia-aspire-initiatives>.
- International Olympic Committee, (2016, Temmuz 09). *The Fundamentals of Olympic Values Education, OVEP Toolkit*. <https://olympics.com/ioc/education/olympic-values-educations-programme/ovep-toolkit>.
- International Olympic Committee, (2016, Temmuz 09). *The Fundamentals of Olympic Values Education Manual, Delivering OVEP Playbook*. <https://olympics.com/ioc/education/olympic-values-educations-programme/ovep-toolkit>.
- Kasap, H., Kemertaş, İ., ve Nalbant, S. (2018). *Eğitimde ve spor eğitiminde ölçme ve değerlendirme*. Nobel Yayıncılık.
- Kızılcılık, S., ve Ertem, Y. (1994). *Açıklamalı sosyoloji terimler sözlüğü*. Atilla Kitabevi.

- Kolaç, E. (2010). Türkçe derslerinde Yunus Emre'nin öğretileri yoluyla değerler eğitimi. *X. Uluslararası Yunus Emre Sevgi Bilgi Şöleni*. Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi.
- Kuder G. F., ve Richardson M. W. (1937). The theory of the estimation of test reliability. *Psychometrika*, 2(3), 151-160. <http://dx.doi.org/10.1007/BF02288391>
- Kuçaridi, J. (1995). *Felsefi açıdan eğitim ve Türkiye'de eğitim*. Türkiye Felsefe Kurumu.
- Kuter, F. Ö., ve Kuter, M. (2016). Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 3(6), 75-94.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An Expanded sourcebook*. Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2020, Haziran 10). *Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018120201950145-BEDEN%20EGITIMI%20VE%20S POR%20OGRETIM%20PROGRAM%202018.pdf>.
- Nakiboğlu, C., ve Güneş Yazar, O. (2019). 9. sınıf "Doğa ve Kimya" ünitesi ile ilgili başarı testi geliştirilmesi: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 13(1), 76-104. <https://doi.org/10.17522/balikesirnef.571399>
- Nişancı, Z. N. (2012). Toplumsal kültür-örgüt kültürü ilişkisi ve yönetim üzerine yansımaları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1279-1293.
- Özbeş, S. (2017). Olimpizm ve olimpik hareket. İçinde S. Özbeş, P. Güzel ve K. Yıldız (Ed.), *Olimpik Değerler* (ss. 43-67). Nobel Yayıncılık.
- Öztürk, F. (1998). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Bağırhan Yayınevi.
- Özgüven, İ. E. (2020). *Psikolojik testler (16. baskı)*. PDREM Yayınları.
- Pişkin, M., ve Öner, U. (1999). *Görüşme ilkeleri ve teknikleri*. Siyasal Yayıncılık.
- Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *In Advances In Experimental Social Psychology*, 25(1), 1-65. [https://doi.org/10.1016/S0065-2601\(08\)60281-6](https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60281-6)
- Šukys, S., & Majauskienė, D. (2014). Effects of an integrated Olympic education program on adolescent athletes' values and sport behavior. *Social Behavior and Personality*, 42(5), 811-822. <http://dx.doi.org/10.2224/sbp.2014.42.5.811>
- Şahin, F. (2013). Üstün yetenekli öğrencilerin özellikleri konusunda okul öncesi yardımcı öğretmen adaylara verilen eğitimin etkisi. *Journal of Gifted Education Research*, 1(3), 166-175.
- The Sport Journal, (2011, Mayıs 05). *Olympic Values Education Programme (OVEP) Progress Report: 2005-2010*. <https://thesportjournal.org/article/olympic-values-education-programme-ovep-progress-report-2005-2010/>.
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme (17. basım)*. Yargı Yayınevi.
- Tekindal, S. (2016). *Okullarda ölçme ve değerlendirme yöntemleri (5. basım)*. Nobel Yayıncılık.
- Tozlu, N. (1992). *Eğitim problemlerimiz üzerine düşünceler*. Yüzyüncü Yıl Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Turgut, F., ve Baykul, Y. (2015). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme (7. basım)*. Pagem Akademi.
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK), (2020, Şubat 10). *Spor kültürü ve olimpik eğitim projesi*. <https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Guncel/14/1>.
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi. (2004). *Official report of the Istanbul*. TMOK Yayını.

Ünlü, H., Mirzeoğlu, D., ve Aşçı, F. H. (2022). Olimpik değerler bilgi testinin geliştirilmesi: Ortaokul 5. sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 294-313.

Ünlü, H. (2015). *Olimpiyat oyunları adaylık ve ev sahipliği sürecinde olimpik eğitimin yaygınlaşmasında üniversitelerin rolü*. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Bolu.

Yıldırım, A., ve şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (5. basım)*. Seçkin Yayınevi.

Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Bu eser **Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı** ile lisanslanmıştır.